

ПРАВОВІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ АВІАЦІЙНИМ ПЕРСОНАЛОМ В УКРАЇНІ

Оксана Валеріївна БРУСАКОВА,

*кандидат філософських наук, декан
факультету № 6 Харківського
національного університету
внутрішніх справ*

Будь-які легітимні суспільні відносини відчують на собі регулюючий вплив значної кількості нормативно-правових актів. Не є виключенням у цьому сенсі й суспільні відносини, що виникають і знаходять свій розвиток у зв'язку із реалізацією авіаційним персоналом свого адміністративно-правового статусу. І хоча такий статус здебільшого врегульовано нормами адміністративного права, останні в силу своєї специфіки знаходяться в стані постійної взаємодії з іншими галузями права, співвідносяться з ними, а подекуди логічно продовжують їх положення. Ось чому реалізація адміністративно-правового статусу

авіаційним персоналом відбувається на основі значної кількості нормативних приписів, які різняться за своєю юридичною силою, суб'єктами видання, специфікою правового регулювання та багатьма іншими аспектами. А тому визначення правових засад реалізації адміністративно-правового статусу авіаційним персоналом є одним із ключових аспектів розуміння такого статусу як цілісного правового явища.

Аналіз нормативно-правових актів, у відповідності до яких здійснюється реалізація адміністративно-правового статусу авіаційного персоналу, з огляду на їх велику кількість, необхідно проводити з урахуванням наперед обраного критерію. В якості такого критерію доречно обрати юридичну силу окремого акта, що вкаже як на ступінь обов'язковості окремого з таких актів, а також на його місце в системі нормативно-правового регулювання суспільних відносин у сфері діяльності зазначеного персоналу. Так, актом, який має найвищу юридичну силу, є Конституція України від 28 червня 1996 року. Даний нормативно-правовий акт є основою для реалізації особою свого права на працю та вільний вибір професії, яке зафіксоване в ст. ст. 42-44 Основного Закону України [1]. Конституцію України, окрім іншого, слід розглядати як акт, на основі й на виконання якого повинні прийматися та діяти всі інші нормативно-правові акти, що визначають правові засади реалізації адміністративно-правового статусу авіаційним персоналом.

Особливе місце в системі нормативно-правового регулювання вказаної сфери суспільних відносин посідають міжнародні договори України, в якості прикладу яких слід навести: Конвенцію про міжнародну цивільну авіацію від 7 грудня 1944 року [2]; Конвенція про уніфікацію деяких правил міжнародних повітряних перевезень від 28 травня 1999 року [3]; Меморандум про принципи взаємодії і співробітництва в галузі цивільної авіації від 3 листопада 1995 року [4]. Враховуючи прагнення нашої держави відповідати визнаним світовим стандартам у сфері авіаційних перевезень, міжнародні правові акти, на основі яких відбувається нормативно-правова регламентація даної сфери суспільних відносин, набувають особливого значення.

Наступна група нормативно-правових актів, на рівні яких закріплено правові засади реалізації адміністративно-правового статусу авіаційним персоналом, представлена законами України, в тому числі актами кодифікованого законодавства. В якості провідного серед таких актів слід назвати Повітряний кодекс

України від 19 травня 2011 року, Розділ VII «Авіаційний персонал» та Розділ VIII «Екіпаж повітряного судна» якого повністю присвячено правовому статусу авіаційного персоналу [5]. Окрім наведеного, дану сферу суспільних відносин регулюють закони України: «Про Державну програму авіаційної безпеки цивільної авіації» від 21 березня 2017 року [6]; «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 2 березня 2015 року [7]; Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності від 5 квітня 2007 року [8]; тощо.

Найчисельніша група нормативно-правових актів, положення яких визначають правові засади реалізації авіаційним персоналом свого адміністративно-правового статусу, зосереджена на підзаконному рівні нормативно-правового регулювання даної сфери суспільних відносин. На сьогодні можна назвати сотні підзаконних нормативно-правових актів, виданих центральними органами виконавчої влади, положення яких регламентують суспільні відносини в сфері авіації. Десятки з таких актів присвячено саме питанням адміністративно-правового статусу окремих категорій авіаційного персоналу. При цьому одним з основних суб'єктів регулювання даної сфери суспільних відносин є Державна авіаційна служба України, яка видає відповідні накази, якими затверджуються чисельні Авіаційні правила, наприклад: Інструкція з організації та здійснення контролю на безпеку в аеропортах України [9]; Загальні правила польотів у повітряному просторі України [10]; Обслуговування аеронавігаційною інформацією [11]; тощо.

Отже, як слідує з аналізу наведених положень, під правовими засадами реалізації адміністративно-правового статусу авіаційним персоналом слід розуміти сукупність нормативно-правових актів, на рівні яких закріплено сукупність прав та обов'язків авіаційного персоналу, а також гарантій їх реалізації. В залежності від юридичної сили наведені нормативно-правові акти можуть бути представлені наступним чином: Конституція України; міжнародні правові акти; закони України, в тому числі акти кодифікованого законодавства; підзаконні нормативно-правові акти. При цьому найбільша кількість наведених нормативно-правових актів зосереджена на підзаконному рівні нормативно-правового регулювання. Порівняно із іншими рівнями нормативно-правового регулювання, підзаконний рівень дозволяє найбільш швидко регламентувати відповідні суспільні відносини. Проте, значна кількість таких актів, у тому числі виданих різними суб'єктами

нормотворення, значно ускладнює їх сприйняття та в цілому правозастосування, а тому, на нашу думку, потребує свого перегляду, що може бути здійснено шляхом систематизації законодавства.

Список використаних джерел

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96 ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Конвенція про міжнародну цивільну авіацію 1944 р.: міжнародний документ від 07.12.1944. *Офіційний вісник України*. 2004. № 40. Ст. 2667.
3. Конвенція про уніфікацію деяких правил міжнародних повітряних перевезень: міжнародний документ від 28.05.1999. *Офіційний вісник України*. 2009. № 33. Ст. 1163.
4. Меморандум про принципи взаємодії і співробітництва в галузі цивільної авіації: міжнародний документ від 03.11.1995. *Офіційний вісник України*. 2009. № 33. Ст. 1163.
5. Повітряний кодекс України: Закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 48-49. Ст. 536.
6. Про Державну програму авіаційної безпеки цивільної авіації: Закон України від 21.03.2017 р. № 1965-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 16. Ст. 199.
7. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 02.03.2015 р. № 222-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 23. Ст. 158.
8. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 05.04.2007 р. № 877-V. *Відомості Верховної Ради України*. 2007. № 29. Ст. 389.
9. Про затвердження Авіаційних правил: наказ Державної авіаційної служби України від 15.03.2019 р. № 322. *Офіційний вісник України*. 2019. № 51. Ст. 1768.
10. Про затвердження Авіаційних правил України «Загальні правила польотів у повітряному просторі України»: наказ Державної служби України та Міноборони України від 06.02.2017 р. № 66/73. *Офіційний вісник України*. 2017. № 45. Ст. 1416.
11. Про затвердження Авіаційних правил України «Обслуговування аеронавігаційною інформацією»: наказ Державної авіаційної служби України від 13.05.2019 р. № 582. *Офіційний вісник України*. 2019. № 58. Ст. 2008.